

Dönem : 5
Toplantı : 1

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 285

657 Sayılı Devlet Memurları Kanununun Değişik 43 ncü Maddesinin (a) ve (b) Bentlerinin Değiştirilmesine İlişkin Kanun Tasarısı ve Kastamonu Milletvekili Sabri Tıǧlı'nın ve Yozgat Milletvekili Ömer Lütfi Erzurumluoğlu'nun Aynı Konudaki Kanun Teklifleri ve Plan Komisyonu Raporu. (1/252, 2/21, 2/680)

T. C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar Tetkik

Dairesi Başkanlığı

Sayı : 101-389/10557

23 . 1 . 1979

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Maliye Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulması Bakanlar Kurulunca 11 . 12 . 1978 tarihinde kararlaştırılan «657 sayılı Devlet Memurları Kanununun değişik 43 ncü maddesinin (a) ve (b) bentlerinin değiştirilmesine ilişkin kanun tasarısı» ile gerekçesi birlikte gönderilmiştir.

Gereğinin yapılmasını izinlerine sunarım.

Bülent Ecevit

Başbakan

G E R E K Ç E

1. Devlet Memurları Kanununun değişik 43 ncü maddesine göre bazı görevler için ilgili memuriyetlerin yönetim sorumluluğu ve Devlet için taşıdıkları önem göz önünde bulundurularak ek gösterge rakamlarının eklenmesi suretiyle yapılmakta olan ödemeler yasanın yürürlüğe girişinden bu yana değişmemiştir. Oysa Devlet Memurları Yasasına tabi olmayan kurumlarda görevli bazı personel için, sonraki tarihlerde getirilen yeni hükümlerle ek göstergeler yükseltilmiştir. Ayrıca kimi kurumlar personeli için ek göstergelerin yükseltilmesi amacıyla Parlamenteoya tasarı sevk edilmiş bulunmaktadır.

Bu suretle yönetici sınıf personeli bakımından kurumlar arasında var olan denge bozulmuş, sorumluluk ve Devlet için taşınan önemlilik bakımından eş durumda olan bir kısım memuriyetlerde bulunanlar çok farklı ücret alır duruma gelmiştir. Bu tasarı ile bozulan dengeyi düzeltmek ve âdil bir ücret düzeyini gerçekleştirmek amacı güdülmüştür.

2. Mülki idare amirleri, Devlet yönetiminde Cumhuriyetin kuruluşundan beri çok önemli görevler yapmış, değişen ve gelişen toplum yapısının artırdığı Devlet hizmetlerinin taşrada yerine getirilmesinde, tek sorumlu olmuşlardır.

Ağır koşullar altında görev bilinciyle hiç bir özveriden kaçınmadan hizmet görmüşlerdir.

Mülki idare amirleri (Vali ve kaymakamlar) merkezi yönetimin taşra birimleri olan il ve ilçelerin başı ve tek sorumlusudurlar. Bu sıfatla Hükümetin temsilcisi ve her bakanlığın ayrı ayrı görevlisidirler.

Yasama Meclislerinden çıkan her yeni yasayla yeni yeni görevlerle yükümlü kılınmalarının ayrıntılarına girmeden mülki idare amirlerinin genel olarak yapageldikleri görevleri şöyle sıralayabiliriz,

a) Buldukları idari birimin başı ve sorumlu yöneticisidirler. Bu durumlar gereği, bütün kamu hizmetlerinin düzenleyicisi, denetleyicisi, izleyicisi ve değerlendircisi durumundadırlar.

b) Devlet ve Hükümeti temsil ederler, gerek resmi ve gerekse özel yaşamları boyunca bu özelliklerinin maddi ve manevi yük ve sorumluluğunu taşırlar.

c) Memurlar için öngörülen çalışma saatlerine bağlı olmaksızın, günün 24 saatinde görev başında bulunmak sorumluluğunu taşırlar.

d) Kamu düzen ve güvenliğinin korunmasında birinci derecede görevli ve yükümlüdürler.

e) Genel yönetimin yanında, yerel yönetimlerin de (Belediye, il özel idare ve köyler) birleştiricisi, canlandırıcısı, harekete geçiricisi ve vesayet denetiminin uygulayıcısıdır.

f) Devletin bütün hizmet ve çalışmalarını halka götürmek, Devlet düzenini halk içinde yansız ve eşit bir şekilde sağlamak ve sürdürmekle yükümlüdürler.

g) Bunların yanında yangın, su baskını ve deprem gibi doğal ve genel afetlerde felakete uğrayan bölge ve vatandaşların en etkileyici bir biçimde ve anında hizmetine koşmakla yükümlüdürler.

h) Planlı kalkınma dönemine girildiğinden bu yana, başta köyler olmak üzere bütün yerel yönetimlere götürülen altyapı yatırımları ve diğer hizmetlerin izleyicisi ve koordinatörü olarak vali ve kaymakamlar ağır bir iş gücü altında başarı ile çalışmaktadırlar.

Mülki idare amirlerinin yetki ve sorumlulukları yukarıda belirtilenlerle sınırlı olmayıp, gelişen toplumu-
muzda Devletin hak ve yükümlülüklerine paralel olarak ortaya çıkan toplum ve yurt kalkınmasını gerçek-
leştirmeye ilişkin yeni yeni görevler vali ve kaymakamlarımıza verilmektedir.

Son yıllarda etkinliğini artıran terörün önlenmesi ve buna karşı başlatılan savaşımların Anayasal düzen
içinde ve Atatürk ilkeleri doğrultusunda, sürdürülmesi ve gerçekleştirilmesinde illerde ve kurum merkezinde
görev yapan mülki idare amirlerinin payının büyüklüğü de bir gerçektir.

Bu görevlerin başarıyla yürütülebilmesi için mülki idare amirlerinin;

1. Görevlerini başarı ile sürdürebilmeleri için her türlü özveriyi içtenlikle gösterecek görev ve hizmet anlayışı içinde bulunmaları,

2. Görevlerinin güçlüğü ve riski, yanında belli çalışma saatlerine bağlı kalmadan kişisel görüşlerini bir yana bırakarak tam bir yansızlık içinde ve özveri ile hizmet edebilecek nitelikte olabilmeleri;

3. Liderliğin ve üst kademe yöneticisi olmanın gerektirdiği bilgi, beceri ve deneyiminin yanında her yön-
den seçkin bir kişiliğe sahip bulunmaları gerekmektedir.

Anayasa düzeninin korunmasında, ülke huzur ve güvenliğinin sağlanmasında ekonomik ve toplumsal
kalkınmanın gerçekleştirilmesinde en büyük yükü taşıyan mülki idare amirlerinin tarihsel ve geleneksel
fonksiyonlarının kaybolması, Devlet hizmetlerinin görülmesi yönünden, tekrar kazanılması güç durumların
ortaya çıkmasına neden olacaktır.

Mülki İdare Amirlerinin 657 Sayılı Yasa Karşısındaki Durumları :

657 sayılı Devlet Memurları Yasası ilk yürürlüğe girdiğinde bütün memurlara yeni yeni haklar getirir-
ken, mülki idare amirleri yeni haklar ve statüler elde etmek bir yana kazanılmış haklarından bile yoksun
bırakılmışlardır. 12 sayılı Yasa Hükmünde Kararname ve 1897 sayılı Yasayla bu durum bir ölçüde gideril-
miştir.

Bu yasa tasarısı incelendiğinde Devletin kendi temsilcilerinin fazla bir şey istemediği askeri personelde
ek göstergelerin (200 - 600) olarak uygulandığı, Gelir Vergisi hesabının değişik yapıldığı, çeşitli kamu gö-
revlilerine yıpranma zammı altında yılda üç aylık hizmet süresi eklendiği 2 yılda 1 derece yükselmesinin
sağlandığı düşünülürse; mülki idare amirlerinin bu kamu görevlileri ile parasal yünden eşit düzeye getirilme-
yi amaçladığı görülecektir.

Bugünkü parasal durumun mülki idare amirlerinin ve onların kişiliğinde Devlet ve Hükümet temsilciliği
fonksiyonunun etkinliğini yitirmesine yol açtığı kuşkusuzdur. Bu durum geniş çapta meslekten ayrılmalara
neden olmaktadır. Personel Yasasının uygulanmaya başlamasından günümüze kadar 61 mülki idare amiri baş-
ka kuruluşlara geçmiş, 34 mülki idare amiri istifa etmiş, 103 mülki idare amirinin büyük bir bölümü ise
hizmet verecek yaşta olmalarına karşın emekli olmuşlardır. Siyasal Bilgiler ve Hukuk Fakültesi mezunların-
dan seçilip, 3 yıl boyunca sürekli eğitim aşamalarından geçirilen 6 aylık kurs sonunda başarılı olduklarının
saptanmasından sonra atanan mülki idare amirlerinin 7 yıl süreli bir eğitimden sonra mesleğe kazandırıldık-

ları düşünülürse, bu ayrılmaların nedenli kayıp olduğu ve yerlerinin doldurulmasının ne kadar zaman alacağı anlaşılacaktır. Şu anda 572 ilçenin 95'i kaymakamsız bulunmaktadır.

Bu Türkiye nüfusunun yaklaşık 7/1'ini kapsayan ilçelerde Hükümet temsilcisinin ve yetişmiş yetenekli yöneticinin bulunmaması anlamına gelmektedir. Bunun yanında 15 vali muavinliği 37 hukuk işleri müdürlüğü, 73 maiyet memurluluğu, 32 mülkiye müfettişliği ve bunların merkezdeki eşdeğeri olan toplam 35 kadro açık bulunmaktadır. Özet olarak mülki idare amirliği kadrolarından 294'ü bugün açıktır. Toplam olarak 1 349 mülki idare amirliği kadrosu bulunduğuna göre bu görevlerin yaklaşık 5/1'i yapılamamaktadır. Mülki idare amirliği sınıfının seçkin ve çekici duruma getirilmesi için ivedi önlemlerin alınmasındaki gecikmeler merkez ve taşrada büyük hizmet aksamalarına yol açacaktır.

Buraya kadar belirtilmeye çalışılan hususların mülki idare amirlerinin ek göstergelerinin yeniden düzenlenmesini haklı kılabilecek içerikte olduğuna, gerek illerde ve gerek merkezde vali unvanıyla, kaymakam sıfatıyla veya bu sıfatları kazanmış olarak illerde ve kurum merkezinde eşdeğer hizmet kadrolarında görev yapan mensuplarımıza, eşit değerde hizmet yapanlarla aynı miktar ve oranda ek gösterge verilmesinin kadirşinaslık olacağına inanmaktayız.

Yasa Tasarısının Mali Portesi :

Öneriye ek göstergelerin yeniden düzenlenmesi de Devlet memurları Yasasının 36 ncı maddesindeki özel sınıflarına giren mülki idare amirlerinin toplam kadro sayısı 1 349'dur. Bu sayı vali ve kaymakamlarla vali muavinliği, il hukuk işleri müdürleri ile vali ve kaymakamlık özelliğini kazandıktan sonra atanabilen merkezdeki kadroların tamamıdır.

Mülki idare amirliği sınıfına giren 1 349 kadrodan (10 ncu dereceden 19 adedi hariç) 1 330'unun tümüyle dolu olduğu düşünülerek yürürlükteki hükümlere göre adı geçen görevlilere ek gösterge olarak toplam kesintisiz 19 785 600 TL. sı ödenmektedir. Tasarının Yüksek Meclislerde kabulü halinde mülki idare amirlerine verilecek ek gösterge ödeneği tutarı ise yine tüm kadroların dolu olması durumunda kesintisiz olarak 60 674 400 TL. dir. Tasarının yasalaşması durumunda bunun bütçeye getireceği ek yük 40 888 800 TL. dir.

Kastamonu Milletvekili Sabri Tıǧlı'nın 657 Sayılı Devlet Memurları Kanununun 43 ncü Maddesinin (a) Fıkrasının Değiştirilmesine İlişkin Kanun Teklifi (2/21)

Millet Meclisi Başkanlığına

Dördüncü Yasama Döneminde İttüzüğün 78 nci maddesi uyarınca hükümsüz kalan 2/548 esas numaralı Kanun Teklifini, yenilemek istiyorum.

Gereğini saygıyla rica ederim.

29 . 6 . 1977

Sabri Tıǧlı
Kastamonu Milletvekili

Millet Meclisi Başkanlığına

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 43 ncü maddesinin (a) fıkrasının değiştirilmesine dair kanun teklifim, gerekçesiyle birlikte sunulmuştur.

Gereğini rica eder, saygılar sunarım.

20 . 2 . 1976

Kastamonu Milletvekili
Sabri Tıǧlı

Kastamonu Milletvekili
Vecdi İlhan

GEREKÇE

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ile ihdas olunan ve müteakiben çıkarılan Kanun Hükmündeki Kararname ve 15 . 5 . 1975 tarihli ve 1897 sayılı Yasa ile de genişletilerek uygulamaya devam olunan bir hükümlerle bazı sınıfların 1, 2, 3 ve 4 ncü derecelerine dahil bazı görevleri için bu görevlerin yönetim sorumluluğu ve Devlet için taşıdıkları önem dikkate alınarak bu görevlerin kadro göstergelerine 50 ilâ 200 arasında ek bir gösterge verilmek suretiyle bu hizmeti yüklenenlerin ve yürütenlerin gayreti değerlendirilmiş bulunmaktadır.

Ancak, Devlet için taşıdığı önem bakımından, tüm görevlerin, yeterince ele alınmadığı ve incelenmediği görülmektedir. Eğer bu araştırmalar yapılmış olsaydı herhalde sağlık hizmetleri sınıfı mensupları öncelikle bu haktan yararlandırılırdı. Zirâ çok ağır ve uygun bir öğrenim süresinden geçen tabip ve diğer sağlık personeli, hayat kurtarmak gibi önemli bir hizmetin mensubu olarak değerlendirme dışında tutulamazdı.

Milli hudutlar içerisinde yurdun her köşesinde hizmetine ihtiyaç duyulan bir sınıftır.

Hizmetin sorumluluğu ise bünyesinde mevcuttur. Hiçbir mesai saatine bağlı olmadan gece ve gündüz hizmette bulunduğu ve bulunmasının zorunlu olduğu aşikârdır. Şimdi bu hizmet mensuplarının görevini Devlet için önemli saymamak hizmeti inkâr etmek demektir.

Bu kadar açık ve seçik değeri olan bir sınıfı ve mensuplarını kaale almamak bir nevi hizmetlileri cezalandırmak anlamına gelmez mi?

Bu nedenlerle sağlık hizmetleri sınıfının da madde kapsamına alınmasında zorunluluk olduğunu takdirlerinize arz eder, teklifin kabulünün hak ve adalete uygun bulunduğunu öneririz.

KASTAMONU MİLLETVEKİLİ SABRİ TIĞLI'NIN TEKLİFİ

657 Sayılı Devlet Memurları Kanununun 43 ncü Maddesinin (a) Fıkrasının Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi

MADDE 1. — 657 ve 1327 sayılı Devlet Memurları Kanununun, 15 . 5 . 1975 tarihli ve 1897 sayılı Kanunla değişik 43 ncü maddesinin (a) fıkrasının birinci bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

a) 36 ncü maddede yazılı Genel İdare Hizmetleri, Milli İstihbarat Hizmetleri ve Sağlık Hizmetleri ile Yardımcı Sağlık Hizmetleri sınıflarının 1, 2, 3, ve 4 ncü derecelerine dahil bazı görevler için ilgili memuriyetlerin yönetim sorumluluğu ve Devlet için taşıdıkları önem gözönünde bulundurulmak suretiyle derecelerde işgal edilen kademelerin gösterge rakamlarına, 50, 100, 150 ve 200 rakamlarının eklenmesi suretiyle bulunacak gösterge rakamları tutarı üzerinden ödeme yapılır.

MADDE 2. — Bu Kanun hükmü 1 . 3 . 1976 tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanun hükmünü Bakanlar Kurulu yürütür.

Yozgat Milletvekili Ömer Lütü Erzurumluoğlu'nun, 657 Sayılı Devlet Memurları Yasasının 1897 Sayılı Yasasıyla Değişik 43 ncü Maddesinin (b) Bendinin Değiştirilmesi Hakkında Yasa Teklifi (2/680)

Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

657 sayılı Devlet Memurları Yasasının 1897 sayılı Yasa ile değişik 43 ncü maddesinin (b) bendinin değiştirilmesi hakkındaki Kanun teklifimiz ve Gereğesi ekli olarak sunulmuştur.

Teklifimizin kanuniyet kesbetmesi için gereğinin ifasına yüksek müsadelerini saygı ile arz ederim.

22 Ocak 1979

Yozgat Milletvekili
Ömer Lütü Erzurumluoğlu

G E R E K Ç E

Mülki İdare Amirleri, Devlet Yönetiminde Cumhuriyetin kuruluşundan beri çok önemli görevler yapagelmiş, değişen ve gelişen toplum yapısının artırdığı Devlet hizmetlerinin taşrada yerine getirilmesinde, tek sorumlu olmuşlardır.

Ağır koşullar altında görev bilinciyle hiç bir özveriden kaçınmadan hizmet görmüşlerdir.

Mülki idare amirleri (Vali ve kaymakamlar) merkezi yönetimin taşra birimleri olan il ve ilçelerin başı ve tek sorumlusudurlar. Bu sıfatla hükümetin temsilcisi ve her bakanlığın ayrı ayrı görevlisidirler.

Yasama meclisinden çıkan her yeni yasayla yeni yeni görevlerle yükümlü kılınmalarının ayrıntılarına girmeden mülki idare amirlerinin genel olarak yapageldikleri görevleri şöyle sıralayabiliriz.

- a) Buldukları idari birimin başı ve sorumlu yöneticisidirler. Bu durumları gereği, bütün kamu hizmetlerinin düzenleyicisi, denetleyicisi izleyicisi ve değerlendircisi durumundadırlar.
- b) Devlet ve hükümeti temsil ederler, gerek resmi ve gerekse özel yaşamları boyunca bu özelliklerinin maddi ve manevi yük ve sorumluluğunu taşırlar.
- c) Memurlar için öngörülen çalışma saatlerine bağlı olmaksızın, günün 24 saatinde görev başında bulunmak sorumluluğunu taşırlar.
- d) Kamu düzen ve güvenliğinin korunmasında birinci derecede görevli ve yükümlüdürler.
- e) Genel yönetimin yanında, yerel yönetimlerinde (Belediye, il özel idare ve köyler) birleştiricisi, canlandırıcısı, harekete geçiricisi ve vesayet denetiminin uygulayıcısıdır.
- f) Devletin bütün hizmet ve çalışmalarını halka götürmek, devlet düzenini halk içinde yansız ve eşit bir şekilde sağlamak ve sürdürmekle yükümlüdürler.
- g) Bunların yanında yangın, su baskını ve deprem gibi doğal ve genel afetlerde felakete uğrayan bölge ve vatandaşların en etkileyici bir biçimde ve anında hizmetine koşmakla yükümlüdürler.
- h) Planlı kalkınma dönemine girildiğinden bu yana, başta köyler olmak üzere bütün yerel yönetimlere götürülen altyapı yatırımları ve diğer hizmetlerin izleyicisi ve koordinatörü olarak vali ve kaymakamlar ağır bir iş gücü altında başarı ile çalışmaktadırlar.

Mülki idare amirlerinin yetki ve sorumlulukları yukarıda belirtilenlerle sınırlı olmayıp, gelişen toplumuzda Devletin hak ve yükümlülüklerine paralel olarak ortaya çıkan toplum ve yurt kalkınmasını gerçekleştirmeye ilişkin yeni yeni görevleri vali ve kaymakamlarımıza verilmektedir.

Son yıllarda etkinliğini artıran terörün anayasal düzen içinde ve Atatürk ilkeleri doğrultusunda, sürdürülmesi ve geçştirilmesinde mülki idare amirlerinin payının büyüklüğü bir gerçektir.

Bu görevlerin başarı ile yürütülebilmesi için mülki idare amirlerinin;

1. Görevlerini başarı ile sürdürebilmeleri için her türlü özveriyi içtenlikle gösterecek görev ve hizmet anlayışı içinde bulunmaları,
2. Görevlerinin güçlüğü ve riski yanında, belli çalışma saatlerine bağlı kalmadan kişisel görüşlerini bir yana bırakarak, tam bir yansızlık içinde ve özveri ile hizmet edebilecek nitelikte olmaları;
3. Liderliğin ve üst kademe yöneticisi olmanın gerektirdiği bilgi, beceri ve deneyiminin yanında her yönden seçkin bir kişiliğe sahip bulunmaları gerekmektedir.

Anayasa düzeninin korunmasında, ülke huzur ve güvenliğinin sağlanmasında ekonomik ve toplumsal kalkınmanın gerçekleştirilmesinde en büyük yükü taşıyan mülki idare amirlerinin tarihsel ve geleneksel fonksiyonlarının kaybolması, Devlet hizmetlerinin görülmesi yönünden, tekrar kazanılması güç durumların ortaya çıkmasına neden olacaktır.

MÜLKİ İDARE AMİRLERİNİN 657 SAYILI YASA KARŞISINDAKİ DURUMLARI :

657 sayılı Devlet Memurları Yasasının ilk yürürlüğe girdiğinde bütün memurlara yeni yeni haklar getirirken, mülki idare amirleri yeni haklar ve statüler elde etmek bir yana kazanılmış haklarından bile yoksun bırakılmışlardır. 12 sayılı Yasa Hükümünde Kararname ve 1897 sayılı Yasayla bu durum bir ölçüde giderilmiştir.

Bu yasa tasarısı incelendiğinde Devletin kendi temsilcilerinin fazla bir şey istemediği askeri personelde ek göstergelerin (200 - 600) olarak uygulandığı gelir vergisi hesabının değişik yapıldığı, çeşitli kamu görevlilerine yıpranma zammı altında yılda üç aylık hizmetsüresi eklendiği, 2 yılda 1 derece yükselmesinin sağlandığı düşünülürse; mülki idare amirlerinin bu kamu görevlileri ile parasal yönden eşit düzeye getirilmeyi amaçladığı görülecektir.

Bugünkü parasal durumun mülki idare amirlerinin ve onların kişiliğinde Devlet ve hükümet temsilciliği fonksiyonunun etkinliğini yitirmesine yol açtığı kuşkusuzdur. Bu durum geniş çapta meslekten ayrılmalara neden olmaktadır. Personel yasasının uygulamaya başlanmasından günümüze kadar 61 mülki idare amiri başka kuruluşlara geçmiş 34 mülki idare amiri istifa etmiş, 103 mülki idare amirinin büyük bir bölümü ise hizmet verecek yaşta olmalarına karşın emekli olmuşlardır. Siyasal Bilgiler ve Hukuk Fakültesi mezunlarından seçilip 3 yıl boyunca sürekli eğitim aşamalarından geçirilen 6 aylık kurs sonunda başarılı olduklarının saptanmasından sonra atanan mülki idare amirlerinin 7 yıl süreli bir eğitimden sonra mesleğe kazandırıldıkları düşünülürse, bu ayrılmaların nedenli kayıp olduğu ve yerlerinin doldurulmasının ne kadar zaman alacağı anlaşılacaktır. Şu anda 572 ilçenin 95'i Kaymakamsız bulunmaktadır.

Bu Türkiye nüfusunun yaklaşık 7/1 ini kapsayan ilçelerde Hükümet temsilcisinin ve yetişmiş yetenekli yöneticinin bulunmaması anlamına gelmektedir. Bunun yanında 15 vali muavinliği 37 hukuk işleri müdürlüğü, 73 maiyet memurluğu, 32 mülkiye müfettişliği ve bunların merkezdeki eşdeğeri olan toplam 35 kadro açık bulunmaktadır. Özet olarak mülki idare amirliği kadrolarından 294'ü bugün açıktır. Toplam olarak 1349 mülki idare amirliği kadrosu bulunduğu göre bu görevlerin yaklaşık 5/1'i yapılamamaktadır. Mülki idare amirliği sınıfının seçkin ve çekici duruma getirilmesi için ivedi önlemlerin alınmasındaki gecikmeler merkez ve taşrada büyük hizmet aksamalarına yol açacaktır.

Buraya kadar belirtilmeye çalışılan nedenlerin mülki idare amirlerinin ek göstergelerinin yeniden düzenlenmesini haklı kılabilecek içerikte ve kendilerine eşitleri arasında ek gösterge verilmesinin bir kadirşinaslık olacağına inanmaktayız.

YASA TASARISININ PORTRESİ

Öneriye ek göstergelerinin yeniden düzenlenmesi ve Devlet Memurları Yasasının 36 ncı maddesindeki özel sınıflarına giren mülki idare amirlerinin toplam kadro sayısı 1349 dur. Bu sayı vali ve kaymakamlıklarla, vali muavinliği, il hukuk işleri müdürleri ile vali ve kaymakamlık özelliğini kazandıktan sonra atana-bilen merkezdeki kadroların tamamıdır.

Mülki idare amirliği sınıfına giren 1349 kadrodan (10 ncu dereceden 19 adedi hariç) 1 330'unun tü-müyle dolu olduğu düşünülerek yürürlükteki hükümlere göre adı geçen görevlilere ek gösterge olarak toplam kesintisiz 19 785 600 TL. sı ödenmektedir. Tasarının Yüksek Meclislerce kabulü halinde mülki idare amirlerine verilecek ek gösterge ödeneği tutarı ise yine tüm kadroların dolu olması durumunda kesintisiz olarak 60 674 400 TL. dir. Tasarının yasalaşması durumunda bunun bütçeye getireceği ek yük 40 888 800 TL. dir.

Ancak, bu tutarı ek bir yük olarak da düşünmemek gerekir. 1 000 000 000 TL. sına yakın bütçemizin İçişleri Bakanlığı çeşitli harcama kalemlerinden yapılacak tasarruf ile de bu tutarın karşılanması olanağı vardır. Kaldı ki 1975 mali yılı başında ödenmesine başlanan yaklaşık 20 000 000 TL. lık ek gösterge tutarı ile 1977 mali yılı başlarındaki 60 000 000 TL. sının satın alma güçleri arasındaki fark 3 kat olmayıp çok daha azdır. Rakamdaki kabarıklık daha çok nominal bir görünüm ortaya koymaktadır. Aslında bütçeye büyük bir ek yükde getirilmiş olmamaktadır.

MADDENİN GEREKÇESİ

1. 1 nci madde ile, genel gerekçede açıklanmaya çalışılan nedenlerden dolayı kimlere ne ölçüde ek gösterge verileceği benzerleride gözönünde bulundurularak hükme bağlanmaktadır. 657 sayılı Devlet Memurları Yasasının değişik 36 ncı maddesi ile mülki - idare amirliği sınıfı oluşturulmuştur. Bu sınıf vali ve kaymakamlarla bu özelliği kazanmış merkez ve taşra örgütünde vali muavini, hukuk işleri müdürü, genel müdür yardımcıları, daire başkanları gibi görevlileri içine almaktadır. Bu görevliler arasında hizmette geçirilen başarılı süre tutarı işin güçlüğü ve önemi de gözönüne alınarak 5 kademede ek göstergelerin tutarları belirlenmiştir.
2. 2 nci madde Yasanın yürürlük tarihini belirlemektedir.

YOZGAT MİLLETVEKİLİ ÖMER LÜTFİ ERZURUMLUOĞLU'NUN TEKLİFİ

657 Sayılı Devlet Memurları Yasasının 1897 Sayılı Yasayla Değişik 43 ncü Maddesinin (b) Bendinin Değiştirilmesi Hakkında Yasa Teklifi

MADDE 1. — 657 Sayılı Devlet Memurları Yasasının 1897 sayılı Yasayla değişik 43 ncü maddesinin (b) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

b) 36 ncı maddede yazılı mülki idare amirliği hizmetleri sınıfında, 9 ve 8 inci derecelerin kademelerinden maaş alanlara o kademelerin gösterge rakamlarına 150, 7 ve 6 ncı derecelerin kademelerinden maaş alanlara o kademelerin gösterge rakamlarına 200, 5 ve 4 ncü derecelerin kademelerinden maaş alanlara o kademelerin gösterge rakamlarına 300, 3 ve 2 nci derecelerin kademelerinden maaş alanlara o kademelerin gösterge rakamlarına 400, birinci derecenin kademelerinden maaş alanlara o kademelerin gösterge rakamlarına 500, müsteşar ve valilerin aylıklarının ödenmesine esas olan gösterge rakamlarına 600 rakamının eklenmesi suretiyle bulunacak gösterge rakamı üzerinde, ödeme yapılır.

Bu sınıftan 36 ncı madde de yazılı diğer sınıflara geçmeler hakkında (a) bendi hükümleri uygulanır.

MADDE 2. — Bu Yasa yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Yasa hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Bütçe Plan Komisyonu Raporu

Millet Meclisi

Bütçe Plan Komisyonu

Esas No. : 1/252-2/21-2/319

Karar No. : 55

6 . 2 . 1979

Millet Meclisi Başkanlığına

Komisyonumuza sevk edilen, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun değişik 43 ncü maddesinin (a) ve (b) bentlerinin değiştirilmesine ilişkin kanun tasarısı, Kastamonu Milletvekili Sabri Tıǵlı'nın, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 43 ncü maddesinin (a) fıkrasının değiştirilmesine ilişkin kanun teklifi ve Yozgat Milletvekili Ömer Lütfi Erzurumluoǵlu'nun 657 sayılı Devlet Memurları Yasasının 1897 sayılı Yasa ile değişik 43 ncü maddesinin (b) bendinin değiştirilmesi hakkında Yasa teklifi, İçişleri, Maliye ve Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı temsilcilerinin de katıldıkları toplantıda görüldü.

1. Devlet Memurları Kanununun değişik 43 ncü maddesi ile üst düzey devlet memurlarına sorumlulukları ölçüsünde ek gösterge rakamları eklenmek suretiyle değerlendirme yoluna gidilmiştir.

Ancak, aradan geçen uzun sürede bu ek göstergelerde bir değişiklik yapılmamıştır. Buna karşın, Devlet Memurları Yasasına tabi olmayan kuruluşlarda görevli bazı personel için sonraki tarihlerde ek gösterge rakamlarında yükseltmeler yapılmıştır. Yine bazı görevler içinde Yüce Meclislere ek göstergeleri yükseltmeye yönelik tasarılar sevk edilmişti.

Böylece kurumlar arası denge bozulmuştur. Bu durum Devlet için taşınan önem ve sorumluluk yönünden eş düzeyde bazı memuriyetler arasında ücret farklılıkları yarattığından, daha önce var olan dengeyi sağlama amacı güdülmüştür. Devlet Memurları Yasasının 43 ncü maddesinin (a) ve (b) fıkralarını kapsayan görevlerde bulunanların ek göstergelerinin yükseltilmesi gerekli görülmüştür.

2. Devlet Memurları Yasasında ayrı bir sınıf olan mülki idare amirleri Devlet yönetiminde Cumhuriyetin kuruluşundan bu yana en ağır koşullar altında görev bilinciyle tam bir özveri ile hizmet görmüşlerdir.

Devletin ve Hükümetin temsilcisi olan mülki idare amirleri her bakanlığın da ayrı ayrı görevlisidirler. Yerel yönetimlerin bazılarının yürütücüsü, bazılarının denetçisidirler. Kısaca il ve ilçelerde adli ve askeri konular hariç Devletin ve Hükümetin her türlü işlevinin yerine getirilmesini sağlamakla görevlidirler.

Ayrıca gelişen toplumumuzun ekonomik ve toplumsal konularda yönlendirici liderleri olma durumundadırlar.

Bugünkü koşullarda özellikle iç güvenlik konusunda üzerlerine düşen ağır görevleri günün 24 saatinde yerine getirmek için büyük bir çaba içinde oldukları bir gerçektir.

Mülki idare amirleri 657 sayılı Yasa karşısında kazanılmış haklarını bile kaybeder duruma düşmüşlerdir. 12 sayılı Yasa hükmündeki kararname ve 1897 sayılı Yasa ile bu duruma bir ölçüde çözüm getirmeye çalışılmıştır.

Ancak, eş değer durumda diğer kamu görevlileri karşısında eş değer parasal olanaklara kavuşturulmamış olması meslekten önemli ölçüde kopmalara neden olduğu gibi, bu mesleğe girecekler yönünden de çekiciliğini yitirmiştir.

Böylece nicelik ve nitelik yönünden erozyon meydana gelmiştir. Her yönden hızla gelişen topluma yön verebilecek nitelikli mülki idare amirlerine hiç bir devrede bugünkü kadar gereksinim duyulmamıştır.

Bugün çeşitli unvanlarda 294 mülki idare amirliği açıktır. Toplam 1 349 mülki idare amirliği kadrosu bulunduğuna göre, bu görevlerin yaklaşık 1/5'i yapılamamaktadır. Mülki idare amirliği sınıfının seçkin ve çekici duruma getirilmesi için ivedi önlemlerin alınmasındaki gecikmeler merkez ve taşradan büyük hizmet aksamalarına yol açacak, bundan da en büyük zararı ulusumuz görecektir.

Buraya kadar belirtilmeye çalışılan hususların mülki idare amirlerinin ek göstergelerinin yeniden düzenlenmesini haklı kılacak içerikte olduğuna, gerek illerde ve gerek merkezde vali unvanı ile kaymakam sıfatı ile veya bu sıfatları kazanmış olarak illerde ve merkezde eş değer hizmet kadrolarında görev yapan bu sınıf

mensuplarının ek göstergelerinin artırılmasını amaçlayan tasarı ve teklifler komisyonumuzca olumlu bulunmuş, ancak konuyu üyelere daha ayrıntılı bir biçimde sunmak üzere 3 komisyon üyesinden oluşan bir alt-komisyonu havale edilmiştir. Sözü edilen komisyon tasarı ve teklifleri gereği gibi incelemiş ve görüşlerini içeren raporunu Başkanlık Divanına sunmuştur. Komisyonumuz daha sonra altkomisyon raporunda öngörülen öneriler doğrultusunda tasarı metnini esas alarak maddelerin müzakeresine geçilmiştir.

Tasarının çerçeve 1 nci maddesine bağlı 43 ncü maddenin,

1. (a) bendinin birinci paragrafında «Milli istihbarat hizmetleri sınıflarının» deyiminden sonra, «ve emniyet hizmetleri sınıfından, Emniyet Müdürü rütbesini ihraz edenlerin» ibaresinin eklenmesiyle,

2. (a) bendinin ikinci paragrafında yer alan «her yıl bütçe kanunları ile gösterilir» ibaresinin uygulamada bir yarar sağlamadığından, çıkarılması suretiyle,

3. (b) bendinde yer alan «Müsteşarın» ibaresinden sonra, «ve valilerin» ibaresinin eklenmesi suretiyle değiştirilerek,

Tasarının 2, 3 ve 4 ncü maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Genel Kurulun olurlarının sağlanması için, Yüksek Başkanlığa sunulur.

Saygılarımızla.

Başkan
Tekirdağ
Yılmaz Alpaslan

Kâtip
Trabzon
Ertöz Vahit Suiçmez

Artvin
Mehmet Balta

Bolu
Halûk Karabörklü

Manisa
Erkin Topkaya

Kastamonu
Sabri Tıǧlı

Samsun
İ. Etem Kılıçoǧlu

Trabzon
Çekimserim
İ. Vecdi Aksakal

Başkanvekili
Aydın
Muharrem Sökeli

İstanbul
Sevil Korum
İmzadan kaçındı.

Balikesir
Necati Cebe

Denizli
Muhalifim
E. Atıf Şohoǧlu

İzmir
Süleyman Genç

Konya
Yücel Akıncı

Sivas
Ali Gürbüz
İmzada bulunamadı

Tekirdağ
Muhalifim
Nihan İlgün

Bu Rapor Sözcüsü
Kırklareli
Mehmet Dedeoǧlu

Antalya
Muhalifim
Kaya Çakmakçı

Bolu
Söz hakkım mahfuz
Müfit Bayraktar

Diyarbakır
M. Yaşar Göçmen
İmzada bulunamadı

Kars
Doğan Araslı

Manisa
Sümer Oral
İmzada bulunamadı

Sivas
Muhalifim
Azimet Köylüoǧlu

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

657 Sayılı Devlet Memurları Kanununun Değişik 43 ncü Maddesinin (a) ve (b) Bentlerinin Değiştirilmesine İlişkin Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 657 sayılı Devlet Memurları Yasasının 1897 sayılı Yasa ile değişik 43 ncü maddesinin (a) ve (b) bentleri aşağıdaki biçimde değiştirilmiştir.

Madde 43. —

a) 36 ncı maddede yazılı Genel İdare Hizmetleri ve Milli İstihbarat Hizmetleri sınıflarının 1, 2, 3 ve 4 ncü derecelerine dahil bazı görevler için ilgili memuriyetlerin yönetim sorumluluğu ve Devlet için taşıdıkları önem gözönünde bulundurulmak suretiyle derecelerde işgal edilen kademelerin gösterge rakamlarına 50, 100, 150 veya 200 rakamlarının eklenmesi suretiyle bulunacak gösterge rakamları üzerinden ödeme yapılabilir.

Hangi memuriyetlerin yukarıda belirtilen ek göstergeler, hangilerinin 300, 400 veya 500 ek göstergeler üzerinden aylık alacağı Maliye Bakanlığı ve Devlet Personel Dairesinin görüşü alınarak Bakanlar Kurulunca tespit edilir ve her yıl bütçe kanunları ile gösterilir.

Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri, Başbakanlık ve Bakanlıklar Müsteşarları, Dışişleri Bakanlığı Genel Sekreterine buldukları derece ve kademelerin gösterge rakamlarına 600 rakamı eklenerek bulunacak gösterge rakamları üzerinden ödeme yapılır.

Gösterge rakamlarına ek gösterge rakamları eklenmek suretiyle yapılacak ödemeler, memurlar için terfi bakımından kazanılmış hak sayılmaz.

b) 36 ncı maddede yazılı Mülki İdare Amirliği Hizmetleri sınıfında, 9 ncü ve 8 nci derecelerin kademelerinden maaş alanlara o kademelerin gösterge rakamlarına 150, 7 nci ve 6 ncı derecelerin kademelerinden maaş alanlara o kademelerin gösterge rakamlarına 200, 5 nci ve 4 ncü derecelerin kademelerinden maaş alanlara o kademelerin gösterge rakamlarına 300, 3 ncü ve 2 nci derecelerin kademelerinden maaş alanlara o kademelerin gösterge rakamlarına 400, birinci derecenin kademelerinden maaş alanlara o kademelerin gösterge rakamlarına 500, Müsteşarın işgal ettiği derece ve kademe gösterge rakamına 600 rakamının eklenmesi suretiyle bulunacak gösterge rakamı üzerinden ödeme yapılır.

PLAN KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

657 Sayılı Devlet Memurları Kanununun Değişik 43 ncü Maddesinin (a) ve (b) Bentlerinin Değiştirilmesine İlişkin Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 657 Sayılı Devlet Memurları Yasasının 1897 Sayılı Yasa ile değişik 43 ncü maddesinin (a) ve (b) bentleri aşağıdaki biçimde değiştirilmiştir.

Madde 43. —

a) 36 ncı maddede yazılı Genel İdare Hizmetleri ve Milli İstihbarat hizmetleri sınıflarının ve Emniyet hizmetleri sınıfından Emniyet Müdürü rütbesini ihraz edenlerin 1, 2, 3 ve 4 ncü derecelerine dahil bazı görevler için ilgili memuriyetlerin yönetim sorumluluğu ve Devlet için taşıdıkları önem gözönünde bulundurulmak suretiyle derecelerde işgal edilen kademelerin gösterge rakamlarına 50, 100, 150 veya 200 rakamlarının eklenmesi suretiyle bulunacak gösterge rakamları üzerinden ödeme yapılabilir.

Hangi memuriyetlerin yukarıda belirtilen ek göstergeler, hangilerinin 300, 400 veya 500 ek göstergeler üzerinden aylık alacağı Maliye Bakanlığı ve Devlet Personel Dairesinin görüşü alınarak Bakanlar Kurulunca tespit edilir.

Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri, Başbakanlık ve Bakanlıklar Müsteşarları, Dışişleri Bakanlığı Genel Sekreterine buldukları derece ve kademelerin gösterge rakamlarına 600 rakamı eklenerek bulunacak gösterge rakamları üzerinden ödeme yapılır.

Gösterge rakamlarına ek gösterge rakamları eklenmek suretiyle yapılacak ödemeler, memurlar için terfi bakımından kazanılmış hak sayılmaz.

b) 36 ncı maddede yazılı Mülki İdare Amirliği Hizmetleri sınıfında, 9 ve 8 nci derecelerin kademelerinden maaş alanlara o kademelerin gösterge rakamlarına 150, 7 ve 6 ncı derecelerin kademelerinden maaş alanlara o kademelerin gösterge rakamlarına 200, 5 ve 4 ncü derecelerin kademelerinden maaş alanlara o kademelerin gösterge rakamlarına 300, 3 ve 2 ncü derecelerin kademelerinden maaş alanlara o kademelerin gösterge rakamlarına 400, birinci derecenin kademelerinden maaş alanlara o kademelerin gösterge rakamlarına 500, müsteşarın ve valilerin işgal ettiği derece ve kademe gösterge rakamına 600 rakamının eklenmesi suretiyle bulunacak gösterge rakamı üzerinden ödeme yapılır.

(Hükümetin Teklifi)

MADDE 2. — 29 6 . 1978 gün ve 2162 sayılı Yasa uygulamaları, bu kanunla getirilen değişiklikler kapsamı dışında kalmak üzere 657 sayılı Kanunun değişik 43 ncü maddesinin (a) bendinin birinci fıkrasında yazılı en yüksek gösterge rakamı esas alınarak yürütülür.

MADDE 3. — Bu Kanun yayımı tarihinden yürürlüğe girer.

MADDE 4. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

(Plan Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Tasarının 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Tasarının 4 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

11 . 12 . 1978

Başbakan <i>B. Ecevit</i>	Devlet Bakanı Başbakan Yardımcısı <i>O. Eyüboğlu</i>	Devlet Bakanı Başbakan Yardımcısı <i>Dr. F. Sükan</i>	Devlet Bakanı Başbakan Yardımcısı <i>H. Çetin</i>
Devlet Bakanı <i>E. Akova</i>	Devlet Bakanı <i>Dr. L. Doğan</i>	Devlet Bakanı <i>S. Yıldız</i>	Devlet Bakanı <i>A. R. Septioğlu</i>
Devlet Bakanı <i>M. Kılıç</i>	Devlet Bakanı <i>A. Şener</i>	Adalet Bakanı <i>M. Can</i>	Milli Savunma Bakanı <i>H. E. Işık</i>
İçişleri Bakanı <i>İ. Özyayınlı</i>	Dışişleri Bakanı Y. <i>N. Uğur</i>	Maliye Bakanı <i>Z. Müezzinoğlu</i>	Milli Eğitim Bakanı <i>N. Uğur</i>
Bayındırlık Bakanı <i>Ş. Elçi</i>	Ticaret Bakanı <i>T. Köprülüler</i>	Sağ. ve Sos. Yar. Bakanı <i>Dr. M. Tan</i>	Güm. ve Tek. Bakanı <i>T. Mataracı</i>
Ulaştırma Bakanı <i>Güneş Öngüt</i>	Gıda-Ta. ve Hay. Bakanı <i>M. Yüceler</i>	Çalışma Bakanı <i>A. B. Ersoy</i>	Sanayi ve Tek. Bakanı <i>O. Alp</i>
İşletmeler Bakanı <i>Prof. Dr. K. Bulutoğlu</i>	Enerji ve Ta. Kay. Bakanı <i>Doç. Dr. D. Baykal</i>	Turizm ve Tanıtma Bakanı <i>A. Coşkun</i>	İmar ve İskân Bakanı <i>A. Karaaslan</i>
Köy İşleri ve Koop. Bakanı <i>A. Topuz</i>	Orman Bakanı <i>V. İlhan</i>	Gençlik ve Spor Bakanı <i>Y. Çakmur</i>	Sosyal Güvenlik Bakanı <i>H. Işgüzar</i>
	Kültür Bakanı <i>A. T. Kışlalı</i>	Yerel Yönetim Bakanı <i>M. Özdemir</i>	